

ת"פ (באר שבע) 33832-06-21 - מדינת ישראל-פמ"ד נ' אסמעיל אל צאנע-בעצמו

ת"פ (באר-שבע) 33832-06-21 - מדינת ישראל-פמ"ד נ' אסמעיל אל צאנע -בעצמושלום באר-שבע
ת"פ (באר-שבע) 33832-06-21
מדינת ישראל-פמ"ד

נגד

אסמעיל אל צאנע -בעצמו

ע"י ב"כ עו"ד סמיר אבו עאבד

בית משפט השלום בבאר-שבע

[02.07.2024]

כבוד השופטת, סגנית הנשיא ענת חולתא

גזר דין

רקע:

1. הנאשם הורשע בהכרעת דין מיום 23.05.23, לאחר שמיעת ראיות, בעובדות כתב האישום בעבירה של הפרעה לשוטר בנסיבות מחמירות לפי סעיף 275א לחוק העונשין התשל"ז - 1977 (להלן: "החוק").
2. על פי כתב האישום שבעובדותיו הורשע הנאשם, בתאריך 10.06.2021 בשעה 23:15 לערך, סיירו שוטרים במסגרת פעילות משטרתית יזומה בפזורת שבט תראבין, כשהם לבושים במדי משטרה. באותו מועד, הנאשם החל ליידות אבנים לכיוונם של השוטרים ופגע באחד מהם בכף רגלו השמאלית. בהכרעת הדין נקבע, כי עדויות השוטרים ברורות ומהימנות וכי אין בגרסת הנאשם מענה הגיוני להתרחשות בזירה. נקבע, כי עדות הנאשם אינה ברורה ואינה קוהרנטית.
- נקבע, כי בעת שהשוטרים היו בתפקיד האירו לכיוונו והוא זוהה כמיידה אבן. משלב זה התקיים מרדף, תוך שמירה על קשר עין רציף, בין היתר באמצעות תאורה המותקנת על כלי הנשק. נקבע, כי הזיהוי אינו רק על סמך בגדיו, כפי שנטען.
3. הנאשם הופנה לקבלת תסקיר שירות מבחן, שהינו חובה על פי דין מחמת גילו.

בתסקיר מיום 26.02.24 נמסר, כי הנאשם בן 21, מתגורר בבית הוריו בשבט תראבין, אינו עובד. הנאשם הוא הרביעי בסדר הלידה ולו שמונה אחים נוספים. הנאשם מתאר את מערכות היחסים עם בני משפחתו הגרעינית כקרובות ומטיבות עבורו. הנאשם סיים 12 שנות לימוד, בעל תעודת בגרות מלאה. הנאשם מסר, שעם סיום לימודיו החל לעבוד במסגרייה בבעלות אביו, עד למעורבותו בעבירה שבתיק דנן. טרם מעצרו עבר במקביל בתחום האבטחה באתרי בניה. לדבריו, בעל שאיפות להתקדם בחייו ובתחומים של לימודים ומשפחה.

הנאשם לא מודה בביצוע העבירה ומתקשה לקחת אחריות על מעשיו. לדבריו, יצא מהבית לבית קפה סמוך לאזור מגוריו, הבחין באחיו יחד עם שוטרים שהזדהו בפניהם וביקשו מהם פרטים. גם למקום בו הוא שהה הגיע שוטר שהזדהה בפניו ושאל אותו לאן בכוונתו ללכת, ולפתע כיוון נשק לעברו. הנאשם מסר, שהחל במנוסה מהמקום מתוך פחד והשוטר רדף אחריו ולבסוף נעצר על ידי שני שוטרים.

במהלך השיחה של הנאשם עם גורמי הטיפול בשירות המבחן, נבחנו עמדותיו כלפי רשויות האכיפה והחוק. הנאשם ביטא עמדות חיוביות כלפי החוק וכלפי אכיפת החוק ומסר, כי מכיר בסמכות השוטרים ונוהג כלפיהם בכבוד. הנאשם שלל אירועים אלימים בעבר או הסתבכויות עם גורמי אכיפת החוק. הנאשם מגדיר את עצמו כמי שמקבל החלטות שקולות ומטיבות ומסר שהפיק לקחים מאירוע העבירה ויכול היה לפעול אחרת ולא לברוח מהשוטרים.

שירות המבחן התרשם, כי ביחס לעבירה הנאשם ממעיט בפרטים ומציג אותם באופן מטשטש, מצומצם ולא אותנטי. לצד זאת ניכר, כי הנאשם מתחרט על בחירתו השגויה לברוח מהשוטרים ועל הפעלת שיקול הדעת הלקוי והפזיז. על פי הערכת שירות המבחן, ברקע לביצוע העבירה עומדים מאפייניו האישותיים של הנאשם, הקשורים לשיקול דעת לקוי, קושי בקבלת החלטות והתנהלות פזיזה ללא מחשבה על הפגיעה בעצמו ובאחר. עוד צוין, כי קיימים בחייו משאבים מועטים להתמודדות מקדמת עם מצבי קונפליקט וכי ניכר שאינו פנוי לערוך בדיקה עצמית ביקורתית. צוין, כי הנאשם נעדר אמפתיה כלפי נפגע העבירה.

באשר להערכת הסיכון לעבריינות והסיכוי לשיקום, שירות המבחן התרשם, כי לנאשם יכולות קוגניטיביות ומילוליות סבירות. נמצא בשלב גיבוש זהותו. גדל בבית נורמטיבי בו סופקו צרכיו הבסיסיים ומשפחתו מהווה מקור תמיכה. הנאשם מבטא שאיפות נורמטיביות לעתיד ולאורך חייו שמר על רצף ויציבות במסגרות השונות. בצד זאת, ההתרשמות היא מאדם סגור ומופנם, בעל מעגל חברתי מצומצם.

לאור עמדות הנאשם ביחס למעשה בו הורשע וההתרשמות ממאפייני אישיותו אין המלצה טיפולית וההערכה היא שיתקשה להירתם להליך טיפולי.

המלצת שירות המבחן היא לענישה מרתיעה בעלת מסר חד משמעי באשר למעשיו בדמות עבודות שירות לצד עונש של מאסר מותנה.

טענות הצדדים

4. בתאריך 26.3.24 נשמע טיעון לעונש. המאשימה הגישה טיעוניה בכתב (במ/1) וכן את דברי ההסבר להצעת החוק לתיקון סעיף 275 א (ת/8).

באשר לנסיבות ביצוע העבירה, המאשימה הפנתה לממצאי הכרעת הדין. הנאשם, ללא כל סיבה, יידה אבנים לעבר שוטרים ששהו במקום במסגרת תפקידם. הנאשם השליך מספר אבנים ואחת מהן אף פגעה בשוטר. נטען, כי פוטנציאל הנזק כתוצאה מפגיעת אבן בשוטר הוא גדול. בנוסף, בעצם מעשיו פגע הנאשם בעבודת השוטרים ובשלטון החוק, שעה שבוצעו בצומת מרכזי לעיני אחרים הצופים בזילות בוטה כלפי נציגיו.

המאשימה הדגישה את הערכים המוגנים שנפגעו מביצוע העבירה, הממוקמת מאשימה בפרק ט' לחוק העונשין, שכותרתו "פגיעות בסדרי השלטון והמשפט", ולא בפרק י' הדין ב"פגיעות בגוף" לאור האינטרס המוגן בעבירות אלה, שהינו מניעת פגיעה בשלטון החוק ובנציגיו, אינטרס אשר חורג מהפגיעה האישית בשוטר. לדעת המאשימה, בדומה לשופטים ולדיינים, שהפגיעה בהם מעוגנת בפרק זה, ישנה חשיבות רבה להגן על שוטרי ישראל, על מנת שיוכלו לבצע את תפקידם ללא מורא, ולהגן על הציבור. הודגשו התקופות המאתגרות במיוחד למשטרת ישראל במחוז הדרום בתקופת מבצע "שומר החומות" וכעת במהלך מלחמת "חרבות ברזל". בתקופות אלה, הציבור זועק להשבת הביטחון האישי, במיוחד בנגב ובדרום.

המאשימה הדגישה את ההחמרה בעונש בגין עבירה זו, לחמש שנות מאסר, כפי שחוקק בתיקון 115. המאשימה הפנתה לחובות המוטלות על שוטרים בסעיפים 3 ו-5 לפקודת המשטרה וטענה, כי אל מולן ניצבת חובה חברתית מוסרית משלימה, אותה על בית המשפט להדגיש באמצעות ענישה מחמירה, להבטיח הגנה על השוטרים. באשר לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, המאשימה הפנתה להעדר לקיחת האחריות מצד הנאשם במשפט וכן בפני שירות המבחן והדגישה את שיבות ההרתעה.

לאור זאת, המאשימה עתרה למתחם ענישה של 12-30 חודשי מאסר וביקשה למקם את עונשו של הנאשם בתקרת השליש התחתון של המתחם, לצד מאסר מותנה וקנס כספי.

5. ההגנה סבורה, כי טיעוני המאשימה מתאימים לעבירה של תקיפת שוטר ולא לעבירה בה הורשע הנאשם. הודגשו נתוניו האישיים של הנאשם, לרבות גילו הצעיר, הרקע הנורמטיבי של משפחתו, היעדר הרשעות קודמות או הסתבכויות נוספות.

מאז הגשת כתב האישום ובקשת המעצר הנאשם שהה בתנאים מגבילים, דבר שלא קיבל ביטוי בתסקיר.

הודגש, כי אף שהנאשם אינו מודה בביצוע העבירה, עמדתו כלפי רשויות אכיפת החוק חיובית והוא הגדיר עצמו כשקט ושומר חוק. נטען, כי הנאשם פעל באותה עת בשיקול דעת מוטעה, הפיק לקחים מהאירוע, מביע חרטה מסוימת על בחירתו השגויה להתנהל כפי שהתנהל.

נטען, כי מתחם העונש ההולם נע בין מאסר על תנאי לבין 9 חודשי מאסר בעבודות שירות והובעה פליאה על כך, ששירות המבחן לא המליץ על אפיק שיקומי. הנאשם בחר שלא להוסיף על דברי סניגורו. קביעת מתחם העונש ההולם:

6. מתחם העונש ההולם למעשה העבירה נקבע בהתאם לעיקרון ההלימה ולפיו נדרש יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם, לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. ביישום עיקרון ההלימה וקביעת מתחם העונש במקרה קונקרטי, בית המשפט יתחשב בשלושת אלה: הערך החברתי שנפגע ומידת הפגיעה בו; מדיניות הענישה הנוהגת; ונסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

7. מעשיו של הנאשם פגעו בערכים המוגנים של שמירה על ביטחונם של גורמי אכיפת החוק, הפועלים בשליחות הציבור במילוי תפקידם. כן פגעו מעשי הנאשם באפקטיביות של עבודת המשטרה וביכולתה למלא את מימתה העיקרית שהיא שמירה על שלום הציבור ועל הסדר הציבורי.

בתי המשפט נתקלים בצורות שונות של מעשים העולים כדי עבירה כלפי שוטרים. המעשים נבדלים זה מזה בעוצמת ההפרעה או האלימות המופעלת כלפי השוטרים ובנסיבות האירוע בכללותו. לעיתים בית המשפט מחויב לקחת בחשבון גם ערכים פרטניים וציבוריים נוספים, העומדים ברקע לביצוע העבירות ומשליכים על הקביעה בדבר עוצמת פגיעה בערכים המוגנים ומידת האשם.

כפי שיפורט גם להלן, במקרה זה לא קיימים שיקולים מעין אלה. על כן, בקביעת מתחם העונש ההולם יש לתת משקל רב לעיקרון ההלימה כעיקרון מרכזי בגזירת הדין. לעניין זה ראו בעפ"ג 21523-08-15 מדינת ישראל נ' ענאתי: "לאחרונה אף קבע המחוקק הוראת חיקוק בעניינם של מידי אבנים וחפצים לעבר שוטרים, העושים כן במטרה להפריע להם במילוי תפקידם, בהעמידו את העונש המקסימלי על חמש שנות מאסר (סעיף 275א לחוק); ואולם, מובן כי פסק-דין זה אינו מתייחס לתיקון החקיקתי. בנסיבות אלה, מתחם הענישה שביקשה המערערת לקבוע, מאסר בפועל בין שישה לבין חמישה עשר חודשים, הולם בזיקה לנסיבות הספציפיות של האירוע. יצוין כי אילו נגזר הדין היום, בגין אירוע דומה שהיה מתרחש בימים אלו - הרי שבהתחשב במצב הנוכחי, בריבוי אירועי ידוי אבנים, התפרעויות ותקיפת שוטרים, היה אף מקום לקבוע מתחם ענישה גבוה יותר."

8. בבחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה לקחתי בחשבון, כי מדובר באירוע בודד, הנאשם פעל לבדו ולא כחלק מהתפרעות נרחבת ומתוכננת מראש. מאידך גיסא, נתון זה לא בהכרח פועל רק לזכות הנאשם שכן הנאשם, לבדו, ללא כל רקע קודם, התגרות או סיבה נראית לעין, החליט ליידות אבנים כלפי שוטרים אשר ביצעו את תפקידם על פי חוק והוא אף לא היה מושא פעילותם.

הנאשם יידה מספר אבנים לעבר השוטרים ואחת מהן אף פגעה בכף רגלו של השוטר. בכך, מעשי הנאשם אף עולים מהבחינה העובדתית והנורמטיבית כדי תקיפת שוטר ממש, גם אם לא יוחסה לו משיקולי מדיניות עבירה זו. מעשה ההפרעה באמצעות יידוי אבן כשלעצמו נמצא ברף גבוה יחסית של העבירה, שכן אבן מעצם טיבה כמוה ככלי נשק קר, ופגיעתה הפוטנציאלית מרובה - הן לשוטרים עצמם, הן לציבור שבמקום והן לרכוש.

9. הצדדים טוענים למתחמי ענישה שהמרחק ביניהם רב. הצדדים בחרו שלא לכלול במסגרת טיעוניהם לעונש הפניה לאסמכתאות.

בחינת מדיניות הענישה הנוהגת מלמדת, כי טיעון ההגנה לעונש אינו מגובה בפסיקה הנוהגת ובבירור ניתן לקבוע, כי הוא אינו הולם את שיקולי הענישה ומידת הפגיעה בערכים המוגנים. סקירת הפסיקה מראה, כי במקרים דומים נקבע מתחמי ענישה המתחילים ממספר חודשי מאסר כנקודת מוצא.

ראו לדוגמה האסמכתאות הבאות:

א. ת"פ 45521-01-22 מדינת ישראל נ' אלטרשן ואח' - בעניינו של הנאשם אשר הורשע על פי הודאתו בהפרעה לשוטר בנסיבות מחמירות ובהתפרעות. על הנאשם הוטלו ארבעה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, תוך סטייה מהמתחם משיקולי שיקום.

ב. ת"פ 7751-05-22 מדינת ישראל נ' אלעמראני - בעניינו של נאשם אשר הורשע על פי הודאתו בעבירות התפרעות והפרעה לשוטר בנסיבות מחמירות. כחלק מהסדר הטיעון הוסכם על טווח ענישה מוסכם. על הנאשם, אשר נטל אחריות על מעשיו וללא הרשעות קודמות, הוטלו 9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות.

ג. ת"פ 60283-05-23 מדינת ישראל נ' חלאדי - הנאשם הורשע בהתפרעות והפרעה לשוטר בנסיבות מחמירות. נקבע מתחם הענישה של 10-20 חודשי מאסר בפועל. על הנאשם הוטלו 9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, תוך סטייה ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום.

ד. ע"פ 6106/23 עמרני נ' מדינת ישראל - ערעור שנדחה לאחרונה על חומרת העונש שהוטל על נאשם שהורשע בעבירות התפרעות, מעשי פזיזות ורשלנות, יידוי אבנים לעבר כלי תחבורה, הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו וחבלה במזיד לרכוש. נלקחו בחשבון העובדות, כי המעשים בוצעו בתקופת לחימה ובמסגרת התפרעות בה לקח הנאשם חלק דומיננטי. כן נלקח בחשבון כי לא נגרמו נזקים לגוף, אלא לפח ניידת המשטרה בלבד. אושר מתחם הענישה של 27-50 חודשי מאסר. על הנאשם הוטלו 38 חודשי מאסר. מקרה זה חמור משמעותית מעניינו, אך גם הענישה שהוטלה במסגרתו חמורה בהתאם. במסגרת פסק הדין בערעור נקבעו הדברים הבאים, ביחס לחומרה היתרה הגלומה בביצוע עבירת כלפי שוטרים:

"עוד יש להדגיש כי למעשיו של המערער רובד חומרה נוסף משהם בוצעו כלפי אנשי אכיפת החוק. אין לקבל את ביצוען של עבירות כלפי האמונים על שמירת ביטחוננו של הציבור. מעשים אלו, המערערים את מוסכמות היסוד של חברתנו, ראויים לגינוי ולהוקעה חסרת פשרות. חברה ששלטון החוק ניצב לנגד עיניה, אינה יכולה לאפשר פגיעה באנשי רשויות החוק, ובמקרים שבהם פגיעה כזו מתרחשת, על בתי המשפט לנהוג כלפיה באפס סובלנות, על מנת למגר מעשים אלה עד כמה שניתן... ..".

10. גם במקרים בהם הורשעו נאשמים בעבירות כלפי שוטרים שלא במסגרת התפרעות, ושלא בניסבות מחמירות הכוללות יידוי אבנים, נקבעו ככלל מתחמי ענישה המתחילים מעונשי מאסר, ולא מענישה צופה פני עתיד. ראו הדוגמאות הבאות:

ה. ת"פ 29859-01-22 מדינת ישראל נ' אשווי - הנאשם הורשע על פי הודאתו בתקיפת שוטר, הפרעה לשוטר ואיומים לאחר שבמהלך סיור משטרת הנאשם קילל אותם ואיים על אחד מהשוטרים. בהמשך, סירב להתלוות לשוטר, השתולל ותקף אותו בכך שאחז בצווארו ולאחר מכן נשך שוטר בזרועו וגרם לו לחבלה. נקבע מתחם של 7-18 חודשי מאסר. על הנאשם הוטלו 8 חודשי מאסר בעבודות שירות, לאחר שנלקחו בחשבון נטילת האחריות, היעדר הרשעות קודמות והמלצה שיקומית של שירות המבחן (אשר לא התקבלה).

ו. ת"פ 33381-04-20 מדינת ישראל נ' אלקרנאווי - הנאשם הורשע בעבירות של תקיפת שוטר ובריחה ממשמורת חוקית לאחר שתקף שוטרים שהגיעו למקום בו שהה כדי לעכב את אחיו הקטין. הנאשם דחף את אחד השוטרים והכה אותו באגרופים כדי למנוע את העיכוב וברח מהשוטרים מספר פעמים, עד שנעצר. נקבע מתחם של 6-15 חודשי מאסר.

ז. ת"פ 20277-09-18 מדינת ישראל נ' אל עוברא ואח' - נאשם 2 הורשע על פי הודאתו בתקיפת שוטר בכך שהכה שוטר בפניו ודחף שוטר אחר וגרם לו ליפול ולהיחבל בעת שניסו לעכב את אחיו (נאשם 1) לצורך זיהוי. נקבע מתחם ענישה של 8-12 חודשי מאסר. בעניינו של נאשם זה נלקחו בחשבון שיקולי שיקום משמעותיים וכן העובדה ששירת בעברו שירות צבאי מלא והוטלה עליו ענישה שיקומית כהמלצת שירות המבחן.

ח. ע"פ 4180/16 אבו נג'מה נ' מדינת ישראל - הנאשם הורשע ביידוי אבן לעבר רכבם של מאבטחים שביצעו סיור, וזו פגעה בחלקו האחורי של הרכב וגרמה לשקע בפח ברכב. הוסכם, כי לא מדובר באירוע על רקע לאומני, המעשה נעשה כשהנאשם היה לבדו, לא רעול פנים ולא במסגרת התפרעות קבוצתית. נקבע מתחם של 6-24 חודשי מאסר. על הנאשם, נעדר עבר פלילי, אשר לקח אחריות והביע חרטה, הוטלו 6 חודשי מאסר בפועל, ובמסגרת הערעור הותר לנאשם לרצותם בעבודות שירות.

11. בהינתן כל המפורט לעיל, לא ניתן לקבל את עתירת ההגנה כי מתחם העונש ההולם יכול להתחיל בענישה צופה פני עתיד בלבד. עם זאת, גם עתירת המדינה לעונש מהווה הלכה למעשה עתירה להחמרה במתחם העונש ההולם ואינה תואמת את הענישה הנוהגת כיום. במכלול נסיבות העניין יש לקבוע כי מתחם העונש ההולם בגין מעשה זה הוא 7-15 חודשי מאסר וענישה נלווית.

קביעת העונש המתאים בגדרי המתחם:

12. בגזירת העונש המתאים לנאשם, בגדרי מתחם העונש ההולם, יתחשב בית המשפט בשיקולים כלליים ובשיקולים פרטניים, שאינם קשורים בניסבות ביצוע העבירה.

במקרה זה מן הראוי לתת את הדעת לגילו הצעיר של הנאשם ולהיותו נעדר הרשעות קודמות. כמו כן, לקחתי בחשבון את התקופה שבה הנאשם שהה בתנאים מגבילים.

לא ניתן לזקוף לזכות הנאשם הודאה, לקיחת אחריות וחיסכון זמן שיפוטי. אף לא הכרה בנזק שנגרם ממעשיו או הסיכון הטמון בהם.

למעשה, עד היום הנאשם אינו מכיר באחריותו לאירוע ותולה את התרחשותו בהתנהגות שרירותית של שוטר שכיוון לעברו נשק - בניגוד לממצאים שבהכרעת הדין.

אף לא ניתן לזקוף לזכות הנאשם שיקולי שיקום, שכן שירות המבחן אינו ממליץ עליהם.

עם זאת, כדברי ההגנה, לקחתי בחשבון את עמדותיו הכלליות של הנאשם כלפי רשויות המדינה ושיפוטיו הנורמטיביות.

לקחתי בחשבון גם את חלוף הזמן, כרכיב משמעותי כשמדובר באדם צעיר.

לולי שיקולים אלה לקולא - ובפרט התנאים המגבילים לאורך זמן וגילו של הנאשם נעדר הרשעות קודמות או הסתבכויות נוספות - היה מקום לגזור את עונשו של הנאשם במרכז מתחם הענישה. נוכח קיומם, מקובלת עליו עתירת המאשימה להטיל על הנאשם עונש בחלקו העליון של השליש התחתון של מתחם הענישה.

סוף דבר:

13. לאחר ששקלתי את מכלול השיקולים כמפורט לעיל אני מטילה על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 9 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות.

הנאשם יתייצב לריצוי המאסר בתאריך 25.8.2024 ויבצע את עבודות השירות בהתאם להוראות הממונה.

ב. מאסר על תנאי לתקופה של 6 חודשים.

המאסר המותנה יופעל אם תוך תקופה של 3 שנים מהיום, יעבור הנאשם עבירה כלפי שוטרים.

ג. קנס בסך ₪ 5,000 או 25 ימי מאסר תמורתו.

הקנס ישולם בעשרה תשלומים חודשיים שווים ורצופים החל מיום 15.8.24.

את הקנס ניתן לשלם כעבור 3 ימים מהיום באחת מהדרכים הבאות:

- בכרטיס אשראי - באתר המקוון של רשות האכיפה והגבייה, www.eca.gov.il
- מוקד שירות טלפוני בשרות עצמי (מרכז גבייה) - בטלפון *35592 או בטלפון *35592-*****

· במזומן בכל סניף של בנק הדואר - בהצגת תעודת זהות בלבד (אין צורך בהצגת בשוברי תשלום).

המזכירות תעביר עותק מגזר הדין לשירות המבחן.

המזכירות תעביר עותק מגזר הדין לממונה על עבודות השירות.

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, כ"ו סיוון תשפ"ד, 02 יולי 2024, במעמד הצדדים.